

IN DISE TANG RIVANDA ZUAR PLOAZE LAÜT ZO GIANA NA SBEMM

Alle na brigàlde

L' 8 settembre si festeggia a Vicenza la nati-
vità di Maria e anche per la piccola comu-
nità di Luserna è una data importante: "Il gior-
no della Madonna di Monte Berico" - come si di-
ce in paese - è infatti il culmine della stagione
dei funghi, dei porcini in particolare. Quel gior-
no una volta arrivavano in paese i Signori di Vi-
cenza a comprare i funghi dalle donne del pae-
se, ora invece i boschi si riempiono di cercatori
fin dalle primissime ore del mattino.

Vor a par tang di beldar un di kampiglndar vo
Milegruam un von Vesandar soin gest gedekht
pitt aute un geschtekht pitt laüt. Sà vo di vün-
ve mindar eppaz höartmase pasàrn in lant, à
pinn liachar in da tunkhl nacht dise aute gian

zuar Milegruam odar zuar Kostàlta. A par um-
maz izzese darbekht di viare, àndre di drai un
a halbez: 'z izta ber da khinnt vo dar provintz
vo Tria, ma ànka vo Vicenza odar vo Padova. In
sàntza, vor 'z iz gest mittartage, dar postédjo
vo Milegruam iz gest gistékh, un nà in bege
bo da geat vo dar Barbara fin nidar af di khear
von Bassü hattma gimakh zeln obar di hun-
dart aute. 'Z bart soin gest dar mà, 'z bart soin
gest ke 'z hatt gimacht a par khalte tang un
darnà izta bidar khennt auz di sun, 'z bart soin
gest dar nebl bo da hatt gilatt di tau afti bisan,
'z bart soin ke 'z iz zait o: di brigàlde - starch
gipaitet von lusérnar - soin auz. Ànka ber da
nètt geat na sbemm hatt gimakh vostian ke in
di lestn bochan eppaz izzese gimövalt in pa'

beldar. A bòtta di tschelln un di
vraütn bo da àruavan affon telè-
fono z'sega az iz bar ke ma heft à
zo venna, un dopo aute un aute
bòbràll. Ma izzeda odar nètt di-
sa butàda? Sichar iz ke eppaz di
sbemmar soin nà zo venna, ma 'z
iz nonet gisézt. Ber da se ne in-
téndart khütt ke di earde iz nò
kartza durr, un ke a segno reng
beratz daz peste zo hàba an schümman her-
best. Da sèll von brigàlde iz a passiong bo da
pòkht starch altn un djungen, lusérnar un
fremmegen. Fin vor a par djar 'z gèlt bo ma
hatt gibinnt vorkhoavante di sbemm hatt gi-
helft zo zala di bolétt, zo khoava a naüga

rust odar di bollan dekhan vor in bintar. Est
anvetze di zaitn soin gebèkhst un asó berda-
se vinnt lekhsen vort 'z ezza pinn ris, pittar
pult un pittar tosèla in tage von Allndarhaile-
gen; ma disa iz an àndra stòrdja.

Andrea Zotti

MÒCHENO

An kurs ver za bissn
eppes mear
as de inger sprochen

di Nicola Oberosler

Per la prima volta, l'Università di
Trento ha organizzato un corso di
perfezionamento in lingue di
minoranza, con il fine di fornire
una formazione approfondita negli ambiti
della linguistica, dei meccanismi di
apprendimento e delle metodologie
didattiche in aula. Parte del percorso
formativo verte inoltre sugli aspetti
antropologici e culturali che caratterizzano
il mòcheno e il cimbro. Si tratta del corso
IALM - insegnare e apprendere lingue
minoritarie.

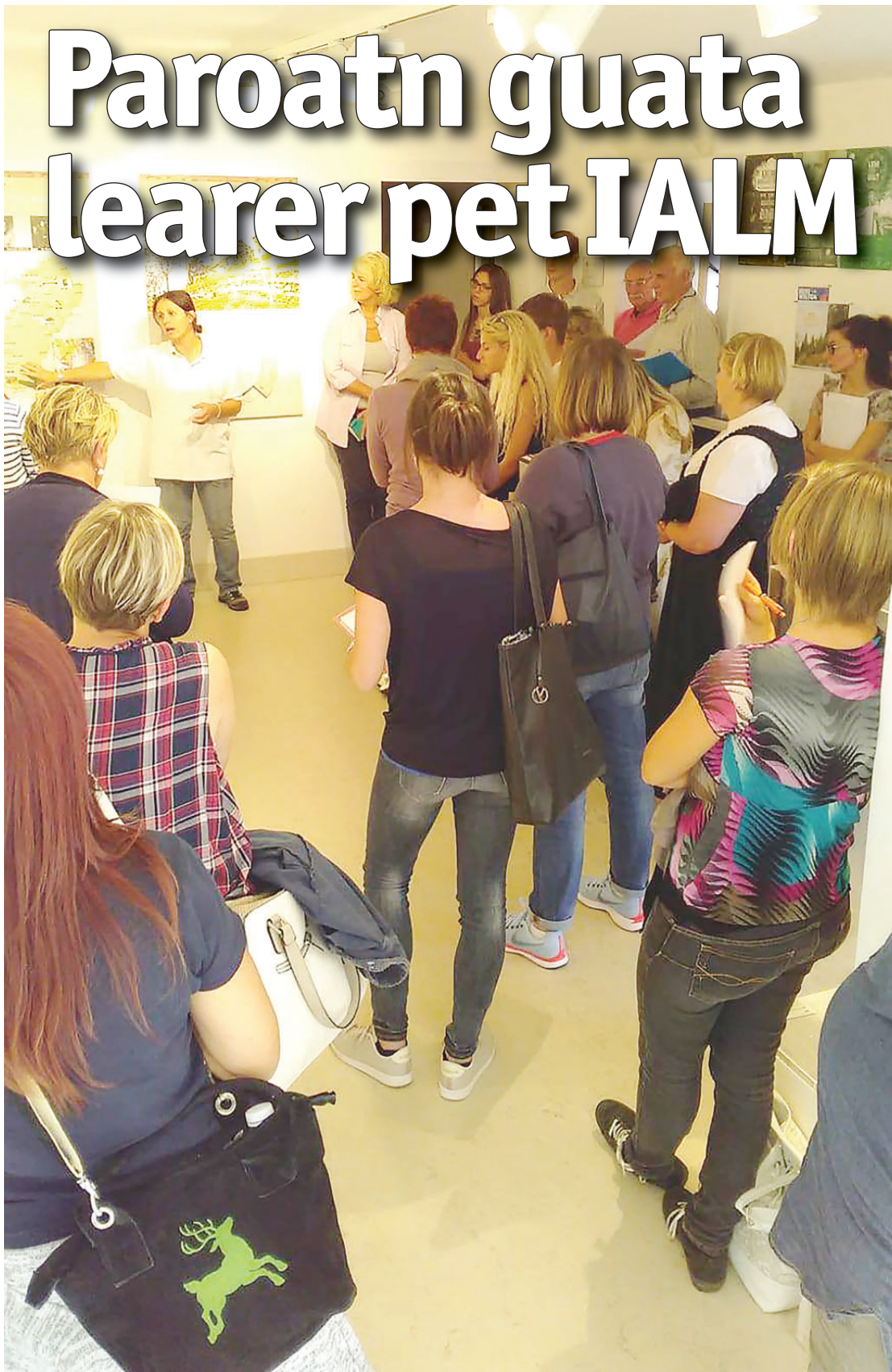
Il percorso formativo IALM si rivolge ad
insegnanti, operatori culturali e studenti
universitari. Le lezioni di approfondimento
sono iniziate lo scorso settembre, e sono ora
vicine alla conclusione. L'attività didattica
prevede 16 incontri formativi per una
durata di 80 ore complessive, e vuole essere
una forte iniziativa a sostegno della
promozione del mòcheno e del cimbro, in
particolare in contesti scolastici.

An kurs ver learner, ver òrbeter en de bèlt
van turismus ont ver studentn va de
universitet. Der kurs hoast se IALM -
kennen ont learnen de sprochen minder
kennt; der rifist abia za learnen s

De toalnemmer en kurs
derbail en an pasuach kan
Bersntoler Kulturinstitut

foto Maria Pia Battisti

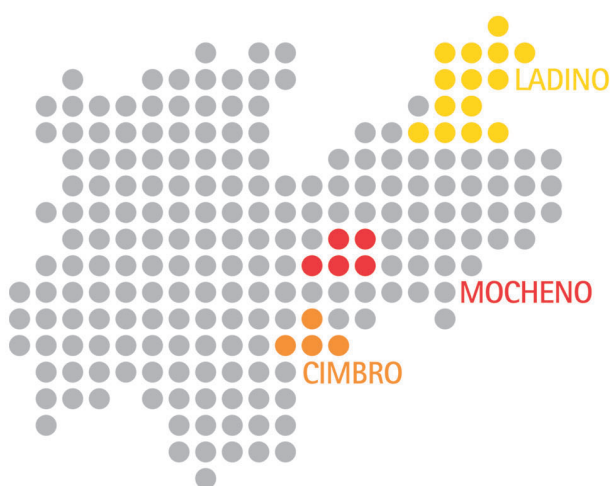
Paroatn guata learner pet IALM

bersntolerisch ont s zimber. Er ist kemmen
organisiart van Dipartimento va Lettere ont
Filosofia va de Universitet va Trea't, pet de
zòm mòrbet van Dinst ver de
sprochminderhaitn va de Provinz va Trea't.
Der kurs ist u'gaheift vert as de 23 van
leistagest, ka Persn en sitz va de
Tolgamoà'schöft Hoa Valzegu' ont Bersntol.
De boch as geat va de 27 van agest finz asn
earst van leistagest ist s bichteges toal van
kurs, bou as kemmen gamòcht de mearestn
stunnen va lear. En de doi boch, de trèffen
hom se gahòltn en Palai (en pfinsta as de 30
an trèff hòt se gahòltn kan Kulturinstitut va
Lusérn). Der kurs bart enviregea' ver nou zboa
trèffen, en de vria va de 6 ont va de 20 van
schanmikeal. Der bisschöftkomitat ist
gamòcht va de Patrizia Cordin, der
Ermenegildo Bidese ont de Federica Ricci
Garotti.

S ist s earste vòrt as kimmorganisariart an kurs
va lear abia der doi va de Universitet va Trea't.
Er bert òchsk stunnen en gòzn; der rifist za
kennen abia za learnen a sproch minder kennt
en de schualer, studentn, ont òlla de sèlln as
sai' enteressiert. En òlla s bart kemmen
ausgem an zertifikat va toalnemm en de
trèffen; de learner van schualn kriang zeichena
crediti formativi. Der kurs ist kemmen gahòltn
va learner va de Universitet va Trea't, ont
òndera. En de inntschrim sai' kemmen gem aa
informazionen as antropologischa temen va
de sai' sprochen.

De toalnemmer sai' prope vil gaben, draisk
ungefèr; de inntschrim sai' 43 en gòzn
gaben. Der numer van bersntoler ont van
zimber ist ungefèr glaich. En kurs hom se
inntschrim nèt lai learner, studentn va de
universitet ont òrbeter en de bèlt van
turismus: òndera lait aa hom toalganommen,
enteressiert en de temen van kurs. De
inntschrim miasn hom der patentin va
bersntolerisch almen B2, oder de miasn en
kriang vour as der kurs rift. Vil sai' de jungen
as hom toalganommen en IALM. Der gònze
kurs ist a schea'na naiòrbet bavai s hòt de noat
va lait quat za learnen de regln va de ortografi
ont va de grammatik, iberhaupt iaz as de inger
sprochen ist tschrim ont galesn. Der kurs IALM
bill prope paroatn zan pestn learner, ver za
meing learnen de inger sprochen en de jingern.

MINORANZE LINGUISTICHE

KULTURINSTITUT LUSÉRN

Via Mazzini / Pründle 5
38040 Luserna / Lusérn (TN)
t. +39 0464 789645 • f. +39 0464 788200
info@kil.lusern.it • www.lusern.it

ISTITUT CULTURAL LADIN MAJON DI FASCEGN

Strada de la Pieif 7 - Sèn Jan/San Giovanni
38039 Vich / Vigo di Fassa (TN)
t. +39 0462 764267 • f. +39 0462 764909
info@istladin.net • www.istladin.net

BERSNTOLER KULTURINSTITUT

Loc. Tollerì 67
38050 Palai en Bersntol / Palù del Fèrsina (TN)
t. +39 0461 550073 • f. +39 0461 540221
kultur@kib.it • www.bersntol.it